

Дудченко А.Д.,

студентка I курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;

Науковий керівник: Орлова О.В., кандидат культурології, доцент з/н кафедри, завідувач кафедри культурології ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

СУСПІЛЬНО-ОРГАНІЗОВАНІ МАСОВІ ІВЕНТИ ЗА ЧАСІВ РЕСПУБЛІКАНСЬКОГО РИМУ. РЕЛІГІЙНІ СВЯТА ТА ОБРЯДИ

Стародавній Рим зробив великий внесок у розвиток права, військової справи, мистецтва, архітектури, технологій та мови у західноєвропейській цивілізації. Сучасному світові Стародавній Рим подарував римське право, деякі архітектурні форми та рішення (наприклад, хрестово-купольну систему) і безліч інших нововведень (наприклад, колісні водяні млини). Християнство як релігія народилося на території Римської імперії.

Для ранньоримського світогляду було характерне відчуття себе як вільного громадянина з почуттям належності до суспільної общини та пріоритету державних інтересів над особистими, у поєднанні з консерватизмом, який полягав у наслідуванні звичаїв і традицій предків.

Римська молодь мала різні види ігор та фізичних вправ, такі як стрибки, боротьба, кулачні бої та скачки. У сільській місцевості дозволяв заможних людей також включало полювання та риболовлю.

Були популярні івенти. Такі як гладіаторські бої. Гладіатори билися або до смерті, або до «першої крові» різноманітною зброєю та за безліччю сценаріїв. Ці бої досягли вершини популярності за імператора Клавдія, який започаткував традицію вирішення імператором кінцівки бою. Всупереч популярному образу в кіно, деякі експерти вважають, що жестом, який засуджував гладіатора на смерть, було не обертання великого пальця донизу. Також серед римлян були популярні покази тварин, які іноді поєднувалися з гладіаторськими боями. В'язня чи гладіатора, озброєного чи ні, виштовхували на арену і випускали звірів.

Римська релігія, принаймні за відношенням до богів, була створена не з записаних оповідань, а радше на основі комплексних взаємовідносин між людьми та богами. У багатьох аспектах вона була близька до грецької, аж до прямого запозичення окремих міфів. На відміну від грецької міфології, боги не були персоніфіковані, але існували нечітко визначені священні духи, які називалися *numina*. Римляни вірили, що кожна людина, місце або річ має свого «генія» або божественну суть. До священних духів римлян відносилися генії (добрі духи, що охороняли людину протягом його життя), пенати (охоронці і

заступники рідного будинку, а потім – усього римського народу, звідси бере свій початок відомий вислів - «повернутися до рідних пенатів», тобто повернутися на батьківщину, додому), лари (духи домівки та родинного щастя), лемури (духи померлих) і мани (духи предків). Вірили також у божества гір, джерел, лісів.

Під впливом італійських племен у римському пантеоні з'явилися бог Сатурн, верховний бог Юпітер, богині Юнона і Мінерва. У плебеїв була своя трійця божеств: Церера (богиня злаків), Лібер (бог виноградарства) і Лібера.

Загальноіталійськими богами стали Марс (бог війни), Діана (богиня полювання), Фортуна (богиня щастя, успіху), Венера (богиня весни і садів, потім – любові та краси). Деякі боги шанувалися головним чином представниками одного стану або професії (торговці шанували Меркурія, ремісники – Мінерву).

Зі зростанням контактів з греками, старі римські боги почали ототожнюватися з грецькими.

Відмінною рисою світогляду давніх римлян була міфологізація своєї історії. Пізніше військові перемоги Риму відзначали грандіозними тріумфами, а прославлені полководці ставали об'єктом культу. Римський народ вважав себе обраним, а свою державу – як одну з вищих цінностей.

Починаючи з імператора Нерона, римська офіційна політика щодо християнства була негативною, часто навіть належність до християн могла призвести до страти. За імператора Діоклетана іння на християн досягли своєї найвищої точки. Однак, за імператора Костянтина Великого християнство стало офіційною і провідною релігією Римської держави. У 391 р. Імператор Феодосій I заборонив у державі всі релігії, окрім християнської.

У римській релігії свята відзначалися поклонінням певному богу чи божественній події. Вони склалися із релігійних обрядів і традицій та часто з організацією ігор (Ludi). Найважливішими святами були Сатурналії, Вакханалія, Луперкалії та свято на честь Бона Деа. Деякі свята були актуальні лише в певні історичні епохи.

Список використаних джерел:

1. Дудка Р. А. Курс лекцій з історії Стародавньої Греції та Риму: навчальний посібник. – Ніжин: НДПУ ім. Миколи Гоголя, 2002. – 200 с.
2. Берд Мері. S.P.Q.R. Історія Давнього Риму; з англ. Пер. Олександр Дем'янчук. – Київ: ВООКСНЕФ: Форс Україна, 2019. – 478 с.
3. Історія стародавнього Риму: навч. Посіб. Для студ. Вищ. Навч. Закл. / В. О. Балух, В. П. Коцур. – Чернівці: Книги-XXI, 2005. 680 с.